

Ο ΓΑΛΛΟΥΝΗΣΙΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

ΕΝΤΙ ΚΑΝΤΟΥΡ ΣΤΑ «ΝΕΑ»:

«Η Ιστορία είναι απλώς ένας μύθος»

Δεν υπάρχει «τέλος της Ιστορίας», λέει στα «ΝΕΑ» ο Γαλλοτυνήσιος συγγραφέας Εντί Καντούρ. Άλλωστε, πολλές φορές «η Ιστορία δεν είναι παρά ένας μύθος»

Του **Μανώλη Πιμπλή**

«Ο Αντρέ Μαλρό έλεγε ότι τα μυθιστορήματα είναι μυθομανία», λέει στα «ΝΕΑ» ο Γάλλος συγγραφέας Εντί Καντούρ. «Όταν μάλιστα ανακατεύεται το μυθιστόρημα με την Ιστορία, τα πράγματα γίνονται ακόμη πιο περίπλοκα, αφού και η ίδια η Ιστορία είναι μυθοπλασία, απλώς είναι πιο σοβαρή. Παράδειγμα, ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος. Έχουν γίνει πολλές ερμηνευτικές προσπάθειες για να εξηγηθεί γιατί οι άνθρωποι πήγαιναν στα χαρακώματα σαν πρόβατα επί σφαγίν, επί τέσσερα χρόνια. Υπάρχουν δύο ερμηνευτικές σχολές: η μία λέει ότι το έκαναν από φλογερό πατριωτισμό. Η άλλη, από τον φόβο της στρατιωτικής τρομοκρατίας, αφού όποιον προσπαθούσε να κά-

INFO

Εντί Καντούρ, «Βάλτενμπεργκ», μτφ. Μίνα Πατεράκη-Γαρέφη, Εκδ. Πατάκη, σελ. 831, τιμή: 29 ευρώ

Είτε γράφεις μυθιστόρημα, είτε άρθρο για εφημερίδα, αυτό που είναι σημαντικό, λέει στα «ΝΕΑ» ο Γαλλοτυνήσιος συγγραφέας Εντί Καντούρ, είναι «όταν δίνεις μια πληροφορία στον αναγνώστη να μην τη δίνεις ολοκληρωμένη από την αρχή. Πρέπει να του προκαλείς το αίτημα μιας νέας πληροφορίας. Αυτός είναι ο λογοτεχνικός νόμος της προσφοράς και της ζήτησης»

νει πίσω τον εκτελούσαν. Κάθε σχολή παράγει τη δική της αφήγηση. Και για κάθε μία από τις δύο, η θεωρία της άλλης δεν είναι παρά μυθοπλασία. Ο 20ός αιώνας άλλωστε, το ξέρουμε, ήταν μεγάλος παραγωγός μύθων», λέει.

Επί 22 χρόνια ο Εντί Καντούρ, Γάλλος με ρίζες από την Τυνησία, διδασκε λογοτεχνία υψηλού επιπέδου σε φοιτητές προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς, στην Ecole Normale Supérieure. Ήταν γνωστός και ως ποιητής, μέχρι που έκανε το μεγάλο άλμα δημοσιεύοντας στα εξήντα του χρόνια ένα ογκώδες μυθιστόρημα – το πρώτο του – με τίτλο «Βάλτενμπεργκ», που φιλοδοξούσε να καταγράψει τον – κατά Χομπσμπάουμ – «μικρό» εικοστό αιώνα. Από το 1914 μέχρι το 1989. Του χάρισε το Βραβείο Γκονκούρ πρώτου μυθιστορήματος και τον τίτλο του «Βιβλίου της χρονιάς» (2005) του περιοδικού «Lire».

«Τα λόγια περί τέλους της Ιστορίας δεν ισχύουν», λέει. «Η κρίση είναι εδώ για να ξαναβγάλει στην επιφάνεια ξεχασμένες θεωρίες. Ο κείσισανισμός, λ.χ., επανέρχεται. Άλλωστε, ακόμα και αν κανείς άλλος δεν ενδιαφέρεται πια για την πάλη των τάξεων, πιστεύουν σε αυτήν τα διευθυντικά στελέχη των επιχειρήσεων...».

Όσο για τους σημερινούς ηγέτες που τους θεωρούμε χαμηλού επιπέδου... «Αναρωτιέμαι», λέει, «μήπως ήταν χαμηλού επιπέδου και πολλοί παλιότεροι και δεν το βλέπαμε. Όταν είσαι 25 ή 30 ετών, οι ηγέτες της εποχής σου σου φαίνονται ισχυροί. Κάπως έτσι έβλεπα και εγώ τότε τον Πομπιντού. Τώρα δεν ξέρω αν φταίνε αυτοί ή εγώ που μεγάλωσα και τους βλέπω όλους σαν κρετίνο, χωρίς εκτόπισμα. Μπορεί και σήμερα κάποιοι 25χρονοι να βλέπουν τον Σαρκοζί αλλιώς...».

Το μεγαλύτερο μέρος της έρευνάς του πραγματοποιείται σε βιβλιοθήκες. «Πιστεύω ότι οι βι-

βλιοθήκες είναι η μνήμη του κόσμου. Εκεί βρίσκεται το αληθινό παρελθόν», λέει. Του αρέσει όμως να δουλεύει και στον δρόμο. «Κάνω μεγάλους περιπάτους στους δρόμους του Παρισιού, κρατώντας σημειώσεις ή μαγνητοφωνώντας κάτι στο κινητό. Μια μέρα είδα σε έναν πάγκο-βιτρίνα ενός πολυκαταστήματος, στο πεζοδρόμιο, δύο γυναίκες υπαλλήλους να συζητάνε. Η πιο ηλικιωμένη άναψε δεύτερο τσιγάρο με την καύτρα του προηγούμενου. Η νεώτερη της είπε ότι πρέπει να σταματήσει το κάπνισμα. Η μεγαλύτερη απάντησε: "Δεν φοβάμαι να πεθάνω, φοβάμαι μόνο μήπως με απολύσουν". Επίσης, όταν ακούω γυναίκες να μιλούν στο κινητό στον δρόμο, σπίνω αυτή. Γιατί πρέπει να γίνεσαι αδιάκριτος αν θες να μαθαίνεις. Μια φορά μια γυναίκα είπε τη φράση: "Ευτυχία μαζί σου δεν ένιωσα ποτέ. Για την αρρώστια σου, λοιπόν, αδιαφορώ τελείως"».

Οι φράσεις άλλωστε, όπως και οι σκηνές και το πώς τις κάνεις, είναι η ουσία της λογοτεχνίας σύμφωνα με τον Γάλλο συγγραφέα. Που θέλησε να κάνει «ένα μυθιστόρημα σαν σφοδρή σύγκρουση δύο διαφορετικών ειδών, λ.χ. των "Τριών Σωματοφυλάκων" του Αλέξανδρου Δουμά και του "Μαγικού Βουνού" του Τόμας Μαν». Ένα μυθιστόρημα που έχει και πολλά στοιχεία κατασκοπευτικού μυθιστορήματος, γιατί «το θέμα της διπλής ταυτότητας είναι ένα υπαρξιακό μοτίβο, είναι το θέμα του τι είμαστε πέρα από αυτό που δείχνουμε ή που βλέπουν οι άλλοι».

Το βιβλίο του προκάλεσε τέτοιον όγκο κριτικών, που κάποιες από αυτές ανθολογήθηκαν και εκδόθηκαν σε ξεχωριστό βιβλίο. Ένα βιβλίο για το «Βάλτενμπεργκ». Έχοντας διδάξει και δημοσιογραφία, ο Εντί Καντούρ, που βρέθηκε στην Αθήνα προσκεκλημένος της Διεθνούς Έκθεσης Βιβλίου της Θεσσαλονίκης, λέει πάντως ότι υπάρχουν ρεπόρτερ που γράφουν καλύτερα από το 85% των Γάλλων συγγραφέων. Οι τελευταίοι, διευκρινίζει, έγραψαν πάρα πολύ με θέμα τον ίδιο τον εαυτό τους απλώς και μόνο γιατί είναι πιο εύκολο από το να δημιουργήσεις μια πρωτότυπη ιστορία. «Ευτυχώς, πλέον, το κάνουν λιγότερο».

Φλογερός πατριωτισμός ή φόβος της στρατιωτικής τρομοκρατίας; Τι οδηγούσε τους ανθρώπους στα χαρακώματα επί τέσσερα χρόνια στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο;

«Ο ήρωας ήταν... δολοφόνος»

Η επίσημη Ιστορία είναι πολλές φορές παραπλανητική, καθώς το κράτος και η κοινωνία παράγουν καμιά φορά βολικούς μύθους, λέει ο Εντί Καντούρ. Ο οποίος, κάνοντας έρευνες για το βιβλίο του, έπεσε σε μια τέτοια ακριβώς περίπτωση. «Ο θάνατος του Αλέν Φουρνιέ – συγγραφέα του πολυδιαβασμένου έργου "Ο Μεγάλος Μολν" – στη μάχη, με μια σφαίρα στο μέτωπο, κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, είχε συγκλονίσει την Ευρώπη», λέει. «Συμβόλισε, τότε, τον θάνατο της Ευρώπης και της κουλτούρας της που αυτοκτονεί. Ψάχνοντας στις βιβλιοθήκες να βρω περισσότερα για τον θάνατό του, φαινόταν ότι έχανα τον χρόνο μου. Σιγά σιγά, όμως, βρήκα. Ο Φουρνιέ ήταν υπολοχαγός υπό τις διαταγές ενός τρελού λοχαγού που ήθελε να στείλει τον λόχο σε τυφλή επίθεση. Σε ένα δάσος αιφνιδιάζουν κάποιους Γερμανούς και τους σκοτώνουν. Αποδεικνύεται όμως ότι αυτοί ήταν τραυματιοφορείς και η ενέργεια αυτή ήταν έγκλημα πολέμου. Οι Γερμανοί διαμαρτυρήθηκαν και ο Φουρνιέ εκτελέστηκε. Αυτό είναι η δυσάρεστη αλήθεια που έχει επιμελώς αποκρυβεί. Οι ειδικοί προφανώς ξέφρον, αλλά το μεγάλο κοινό προτιμά τον μύθο. Όταν, τη δεκαετία του '80, αποκαλύφθηκε ο τάφος του, έγινε επίσημη τελετή. Αλλά οι αρμόδιοι παρέλειψαν να καλέσουν αυτούς που ερεύνησαν και έφτασαν στην ανακάλυψη του τάφου, γιατί δεν ήθελαν να ειπωθεί η αληθινή ιστορία».

23ο Φεστιβάλ Υμηττού

2009 ΑΦΙΕΡΩΜΑ

στις γειτονιές του κόσμου

23ο Φεστιβάλ Υμηττού

γιορτές στους δρόμους

14/6 - 5/7 είσοδος ελεύθερη

Κυριακή 14 Ιουνίου, 9:00 μ.μ.
ΛΑΪΚΟ ΓΛΕΝΤΙ
Ελένη ΤΣΑΛΙΓΟΠΟΥΛΟΥ, Γιώργος ΑΝΔΡΕΟΥ, Μανώλης ΚΑΡΑΝΤΙΝΗΣ
 Πλατεία Ηρώων Πολυτεχνείου, μπροστά από το Δημαρχείο Υμηττού

Τρίτη 16 Ιουνίου, 9:00μ.μ.
ΣΥΝΑΥΛΙΑ: ΚΑΜΕΡΑΤΑ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΦΙΛΩΝ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
Μουσική από τον κινηματογράφο
 Θέατρο άλσους Πέτρου και Παύλου πάνω από την πλατεία Υμηττού

Τετάρτη 17 Ιουνίου, 9:00μ.μ.
ΣΥΝΑΥΛΙΑ: ΑΛΙΚΗ ΚΑΓΙΑΛΟΓΛΟΥ
Τα ταξίδια της Αλίκης Καγιαλόγλου
 Θέατρο άλσους Πέτρου και Παύλου πάνω από την πλατεία Υμηττού

EPT ΔΕΥΤΕΡΟ COSMOS 93.6 Μεγάρια city 99.5fm IANOS GYNAIKA γιορτινάκος jazz&tzaz